

Inleiding op het boek Genesis

door: Kris Tavernier

Genesis

Algemeen

Het eerste boek van de bijbel draagt de naam 'Genesis'. Het is afgeleid van de Griekse vertaling van het Hebreeuwse woord 'toledot' dat meermaals voorkomt in dit boek (zie verder) en 'nakomelingen, geslacht, genealogieën' en ook 'ontstaan' betekent. In het Hebreeuws luidt de naam 'Beresjiet' wat letterlijk 'in het begin' (oorsprong, wording) betekent, overeenkomstig de eerste woorden van het boek. Dit boek bevat de basis voor de rest van de Bijbel. Het is het boek waarin allerlei soorten van 'begin' beschreven staan: het begin van de wereld, van de mensheid, van de menselijke beschaving, van de volken en meer specifiek van het Joodse volk. Daarnaast ligt in het boek Genesis ook de aanvang van vele belangrijke 'beginselen', zoals uitverkiezing, genade, oordeel, belofte, offer, afzondering van de gelovigen, enz. Het boek bevat dan ook allerlei geestelijke en praktische lessen voor de gelovige in verband met de omgang met God in het persoonlijke geloofsleven. Een derde 'beginbodem' is te vinden in de beelden, die in het boek liggen opgesloten. Dan ontdekken we Gods grote heilsplan en de profetische regeringswegen van Hem, die van het begin af het einde verkondigt (Jes. 46:10). Genesis bevat dan ook de blauwdruk van heel Gods handelen met de mensheid en de schepping, in het bijzonder met het volk Israël, maar ook met alle volken die onder de regering van Christus zullen gebracht worden.

Het boek Genesis telt 50 hoofdstukken. In die vijftig hoofdstukken wordt een tijdspanne overbrugd van ongeveer 2400 jaren, van ongeveer 4000 v. Chr. tot 1600 v. Chr. Ongeveer 1700 jaar voor de zondvloed (Gen. 6-7), en 700 jaar na de zondvloed. Dit boek overbrugt daarmee het grootste tijdvak van alle oudtestamentische boeken (in het Nieuwe Testament is dat het boek de Openbaring). Er zijn belangwekkende parallellen tussen die twee.

Algemeen wordt aangenomen dat Mozes de schrijver van het boek is. Genesis is dan ook het eerste van de vijf boeken van Mozes, de Pentateuch, ook wel de wet en de Tora geheten. Met 'de wet' wordt in de Bijbel niet alleen maar gedoeld op de wetboeken van Mozes, maar eveneens op het boek Genesis. Mozes leefde zo'n driehonderd jaar na de afsluiting van het tijdsbestek

van het boek Genesis. Waarschijnlijk heeft Mozes wel gebruik kunnen maken van mondelinge overleveringen en mogelijk ook van geschreven teksten. Wat zeker is, is dat Mozes door God geïnspireerd moet zijn geweest om het boek Genesis te schrijven (vgl. 2 Tim. 3:16; 1 Petr. 1:21).

Een laatste inleidende opmerking betreft de *aard* van het boek. Genesis wordt gegroepeerd onder de historische boeken (Genesis-Ester). Er wordt ons heel wat geschiedenis gegeven in het boek Genesis. Maar er zit telkens wel 'iets achter'. Geschiedschrijving en geschiedschrijving is twee. Ook de geschiedschrijving is hier door de Geest geïnspireerd. Iets kan gewoon geschiedenis zijn, maar wanneer de Geest het laat optekenen in het Woord van God, dan is het meer dan zomaar geschiedschrijving. Een mooie kijk op het boek is dat het een verklarende (theologische) duiding is van geselecteerde verslaggeving uit het leven van bepaalde personen. Met andere woorden: het geschiedkundige van het boek wordt niet alleen maar verteld, maar ook verklaard. De geschiedenissen van Genesis betekenen en tonen ook iets. De geschiedenis draagt immers lessen en onderwijs in zich (zie 1 Kor. 10:6,11; Rom. 15:4). Het boek Genesis is ook het begin van de openbaring van God, we kunnen heel wat over Hem leren in het boek Genesis.

Indeling van het boek

Elk bijbelboek kent een zekere indeling en vaak zelfs meerdere mogelijke indelingen. Er zijn thematische indelingen bij, maar die worden als dusdanig niet altijd aangegeven door de manier waarop de tekst geschreven is. Zeker niet wanneer het oudtestamentische boeken betreft. Het Hebreeuws kent immers geen interpunctie, zoals punten en komma's. Ook staan er geen hoofdletters aan het begin van een zin. Ook de ons bekende hoofdstukindeling en de titels daarboven zijn een latere bewerking. Om het boek dan toch een zekere indeling te geven, gebruikten de schrijvers vaak een herhaling van bepaalde zinnen of uitdrukkingen. Ook liet men een kleine ruimte open, of begon men een nieuwe regel. Het boek Genesis kan op drie manieren ingedeeld worden.

1. Een indeling in twee delen:

- De hoofdstukken 1 t/m 11 spreken over het begin van de wereld en van de mensheid.
- De hoofdstukken 12 t/m 50 vertellen dan over het ontstaan van het volk Israël.

Het belang van deze indeling is dat het verklaart waarom God op een bepaald moment iemand (Abram en zijn nageslacht) afzonderde uit de mensen. De mensheid had immers al voldoende bewezen dat zij met God niet wilde rekenen, door de overtreding van Adam en Eva in Eden, het weggaan van Kaïn, de toestand voor de zondvloed en de torenbouw van Babel daarna. God had nog steeds het heil van alle mensen op het oog (Gen. 12:3b), maar dat moest nu noodgedwongen via de door Hem afgezonderde personen gaan. We zien dat o.a. bij Abram, die tot redding is van de inwoners van Sodom; en bij Jozef, die het land Egypte (en de omliggende landen) voorziet van voedsel tijdens een grote hongersnood.

2. Een indeling in elf delen:

Deze indeling is de zogenaamde 'toledoot-indeling', naar het Hebreeuwse woord 'toledoot' dat boven elk deel voorkomt. Zoals gezegd, gebruikten schrijvers vaak terugkerende formuleringen. In het boek Genesis is dat de uitdrukking 'dit is de geschiedenis van', in de Statenvertaling consequenter weergegeven door: 'dit zijn de geboorten van' (met uitzondering van 5:1, 37:2). Deze uitdrukking komen we tien keer tegen in het boek Genesis, waardoor het uiteindelijk in elf delen verdeeld wordt. Zes keer betreft het geslachtsregisters, één keer gaat het over de hemel en de aarde, drie keer betreft het een persoon:

1. de geschiedenis van de hemel en de aarde (2:4),
2. het geslachtsregister van Adam (5:1),
3. de geschiedenis van Noach (6:9),
4. het geslachtsregister van de zonen van Noach (10:1,32),
5. het geslachtsregister van Sem (11:10),
6. het geslachtsregister van Terach (11:27),
7. het geslachtsregister van Ismaël (25:12,13),
8. de geschiedenis van Isaak (25:19),
9. het geslachtsregister van Esau (36:1,9),
10. over het nageslacht van Jakob (37:2).

Door deze indeling konden de hoorders (het boek werd bij het Joodse volk immers voorgelezen) zich 'situeren' in het boek. Het geeft aan dat een deel is afgelopen en dat een nieuw deel begint.

3. Een indeling in zeven delen:

Deze derde manier om het boek in te delen gebeurt aan de hand van de levensbeschrijvingen (biografieën) van gelovigen die erin voorkomen:

1. Adam (1-3) [sommigen nemen Gen. 1:1-2:7 apart, waardoor een indeling in acht ontstaat],
2. Abel en zijn plaatsvervanger Set (4-5) [sommigen verkiezen voor dit deel de naam Henoch],
3. Noach (6-10),
4. Abraham (11-25),
5. Isaak (26-27),
6. Jakob (28-36),
7. Jozef (37-50).

Christus in het boek Genesis

Allereerst wordt de Heer Jezus Christus in het boek Genesis gezien als God de Schepper. Natuurlijk waren de Vader en de Heilige Geest daar ook bij betrokken, maar de openbaring van God is altijd *in* de Heer Jezus Christus, de Zoon. Het houdt tevens niet alleen maar in dat Hij de Schepper is, maar ook dat Hij Eigenaar en de Onderhouder is van het leven. En ook dat Hij soeverein is in Zijn handelen. Dat zien we doordat Hij keer op keer bovennatuurlijk ingrijpt in de levens van de personen in Genesis om hen te leiden en te vormen volgens Zijn plan.

Vervolgens zijn er heel wat verwijzingen naar of beelden van Hem te ontdekken (zie Luc. 24:27). Dan denken we bijvoorbeeld aan het Zaad van de vrouw (3:15), de vellen waarmee Adam en Eva bekleed werden (3:21), de ark van Noach (7:1,7), het offer van Isaak (22), de ladder van Jakob (28:12), Jozef: verheven van de put tot de troon (37:28; 41:41-44), en aan de scepter van Juda (49:10).